

6. Остапенко Л. М. Освітнє середовище як впливовий чинник успішної самореалізації здобувача освіти / Л. М. Остапенко. // Матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції “Формування сучасного освітнього середовища: теорія і практика” // Зб. наук. пр. / Редкол.: Н.В. Ільченко (голова) та ін. – Ірпінь, 2020. – С. 13–15.

7. Навчальні втрати в умовах війни: як учителю їх діагностувати та компенсувати [Електронний ресурс]. – 2023. – Режим доступу до ресурсу: <https://sqe.gov.ua/navchalni-vtrati-v-umovakh-viyni-yak-uchi/>.

8. Бичко Г., Терещенко В. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання, Київ: УЦОЯО, 2023. С. 31. URL: http://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf

9. Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. – [Електронне видання]. – Київ : Педагогічна думка, 2023. – 187 с.

10. Безпека під час навчання: рекомендації щодо організації навчання укриття [Електронний ресурс]. – 2022. – Режим доступу до ресурсу: <https://mon.gov.ua/ua/news/bezpeka-pid-chas-navchannya-rekomendaciyi-shodo-organizaciyi-ukrittya>.

УДК 37.017.4

Багдасарян С. Г.

магістрант,

Національний університет “Чернігівський колегіум”

Карпова І. Г.

канд. пед. н., доцент,

доцент кафедри соціальної роботи та
освітніх і педагогічних наук,

Національний університет “Чернігівський колегіум”

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Проблема національно-патріотичного виховання молодого покоління не є новою, але в сучасних умовах, коли Україна перебуває в стані конфлікту і захищає свою територіальну цілісність, незалежність і свободу від зовнішніх загроз, ця проблема набуває особливої актуальності. Національно-патріотичне виховання молодших школярів є результатом формування національно-патріотичної вихованості. Під цим терміном ми розуміємо інтегровану характеристику, яка відображає рівень розвитку патріотичних знань, якостей і почуттів, а також багатий словниковий запас, що стосується національно-патріотичного контексту. Це свідчить про національну свідомість особистості [1, с. 82].

Серед традиційних поширених форм патріотичного виховання молодших школярів можна виокремити такі як: бесіди, розповіді, оповідання, повідомлення, експедиції, походи, створення альбомів і газет, організація виставок, проведення турнірів, клуби народної творчості, усні журнали, години запитань і відповідей, козацькі змагання та розваги, а також народні ігри й багато інших. Характерною рисою цих форм патріотичного виховання в початкових класах є їхня виразність, яскравість і цікавість. Важливо, щоб вони базувалися на реальних прикладах із життя, були ілюстровані піснями, віршами, загадками та іншими засобами. Особливо

великий вплив на почуття та свідомість учнів мають розповіді про життя і діяльність героїв, які проживали і працювали у конкретній місцевості. За допомогою форм роботи діти отримують можливість формувати свою суспільну думку та розвивати особисті переконання щодо своєї країни та народу [2, с. 77].

Сучасні умови, зокрема, обставини воєнного стану, потребують нових підходів і методів виховання патріотизму як почуття та як ключової якості особистості. Один із таких інтерактивних методів – це впровадження загальнонаціональної хвилини мовчання, що була запроваджена Указом Президента України у березні 2022 року [3]. Ця ініціатива полягає в проведенні моменту мовчання об 9 годині 00 хвилин по всій Україні за участю засобів масової інформації. Головною метою цієї ініціативи є вшанування пам'яті громадян, що виявили громадянську відвагу, самовідданість та героїзм, полеглих в бойових діях на захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, а також мирних громадян, які стали жертвами військових злочинів і геноциду. Під час хвилини мовчання виголошуються відповідні слова вшанування та визнання. Після цього молодші школярі мають можливість обговорити події, обмінятися враженнями щодо війни, вивчити зміни, які відбулися в їхньому житті та в житті України через війну.

Організація виховних годин у форматі зустрічей, включаючи онлайн-зустрічі, з воїнами, їхніми родинами, волонтерами та постраждалими внаслідок війни, а також з внутрішньо переміщеними особами може стати цікавою і корисною формою виховної роботи. Також можна організовувати майстер-класи, в яких діти разом із волонтерами та батьками створюють сувеніри для бійців ЗСУ, плетуть маскувальні сітки та інші активності, спрямовані на формування соціальних зв'язків та розвиток відповідальності та ініціативності у дітей.

Цікавими інтерактивними формами виховної роботи з національно-патріотичного виховання є: організація флешмобів, акцій на підтримку Збройних Сил України, виставок творчих робіт, які створені молодшими школярами та їхніми батьками, а також проведення мініконцертів для біженців та воїнів та інші подібні ініціативи [4, с. 251]; спільний перегляд патріотичних мультфільмів (“Це – наше, і це – твоє”, “Микита Кожум'яка”, “Літа мої”, “Моя країна Україна”, “Книга-мандрівка. Україна”, “Знай наших”), які розповідають наймолодшим глядачам про Україну, її історію, досягнення та цінності, сприяючи творчому, патріотичному, та особистісному розвитку дітей; участь молодших школярів у різноманітних заходах у дитячих військово-патріотичних організаціях та таборах, спрямованих на виховання готовності захищати Батьківщину.

Ефективність національно-патріотичного виховання суттєво залежить від того, наскільки методи та інструменти освітнього процесу стимулюють молодших школярів до розвитку навичок самоорганізації, самоуправління та самовиховання [5, с. 170]. Показники сформованості патріотизму включають у себе прив'язаність до Батьківщини, турботу про збереження територіальної цілісності й суверенітету України, готовності захищати її інтереси, відданості загальним соціальним і державним цінностям над особистими інтересами.

Список літератури

1. Голубенко Л. В. Роль інтерактивних технологій у формуванні національної свідомості учнів початкової школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 8(10), 2018. С. 81-87.

2. Безлюдна Н. Особливості національно-патріотичного виховання молодших школярів в умовах воєнного стану. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. (2(8), 2022. С. 76–83.

3. Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України: Указ Президента України № 143/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1432022-41729>.

4. Гречка Н. М. Використання інтерактивних технологій у процесі виховання національної свідомості учнів початкової школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 1(83), 2018. С. 251-258.

5. Даниленко О. В. Використання інтерактивних технологій у процесі формування національної свідомості молодших школярів. Наукові записки Інституту педагогіки НАПН України. 31, 2017. С. 166-174.

Бречко О. О.

студентка 512-м групи факультету фізичного виховання та мистецтв
КЗ “Харківська гуманітарно-педагогічна академія”
Харківської обласної ради

Зворська Н. А.

науковий керівник,
викладач кафедри музично-інструментальної підготовки вчителя
КЗ “Харківська гуманітарно-педагогічна академія”
Харківської обласної ради

ДЕЯКІ АСПЕКТИ МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Вивчаючи досвід шкільного музичного виховання європейських країн ми дійшли висновку, що у багатьох зарубіжних системах музичного виховання втілюється діяльно-практичний компонент засвоєння музичного мистецтва, а саме, звертається увага, насамперед, на розвиток творчих здібностей учнів, а також на формування у школярів виконавських вмінь і навичок у різних видах музичної діяльності. Такий підхід до вивчення музики у початковій школі характерний для Австралії, Англії, Угорщини, Німеччини, Норвегії, Польщі, Швеції та ін. зарубіжних країн. Окрім цього, передусім, акцент зміщується на розвиток музичної творчості у формі створення, написання музики, яка є невід’ємною складовою процесу музичного виховання та навчання у початковій школі.

Музичне виховання це процес цілеспрямованого пізнання музики, розвиток музично-естетичних смаків та музичальності людини, збагачення її музичної культури та здібностей; це процес передачі суспільно-історичного досвіду музичної діяльності новому поколінню з метою підготовки його до майбутньої роботи не лише в цій сфері, а й в інших галузях. Педагоги вважають, що для дійового музичного виховання надзвичайно важливо, щоб дитина з ранніх років могла припасти до живих джерел мистецтва, навчалася зі слова, ритму, руху творити музику. Тому вони відмовилися від використання на першому етапі композиторської музики і обрали шлях активізації музичної діяльності дітей через їх власне музикування, спонукаючи цим до імпровізації й створення власної музики.